

Udskriftsdato: 16. december 2025

2010/1 BSF 106 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af transitrum for udenlandske hjemløse m.v.

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 31. marts 2011 af Line Barfod (EL), Johanne Schmidt-Nielsen (EL), Per Clausen (EL) og Frank Aaen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om etablering af transitrum for udenlandske hjemløse m.v.

Folketinget pålægger regeringen inden den 1. juni 2011 at ændre reglerne, så offentligt støttede herberger ikke mister deres støtte, hvis de lukker udenlandske hjemløse ind i varmen, og at etablere et femårigt forsøgsprojekt med transitrum til udenlandske hjemløse med henblik på akut hjælp og hjælp til tilbagemødet til hjemlandene.

Bemærkninger til forslaget

Formål

Formålet med beslutningsforslaget er dels at få ændret reglerne, således at offentligt støttede herberger ikke mister deres støtte, hvis de lukker udenlandske hjemløse ind i varmen, dels at etablere transitrum til udenlandske hjemløse, således at de kan få den nødvendige hjælp og blive afklaret med henblik på en værdig hjemsendelse og hjælp til etablering af et værdigt liv i hjemlandet.

Målgruppen for transitrum er fattige udlændinge med hjemløseadfærd, der opholder sig på gader og stræder og som regel ernærer sig ved at tigge, spille musik, samle flasker, sælge Hus Forbi m.m.

Baggrund

I 2007 fastslog velfærdsminister Karen Jespersen regeringens kurs over for udenlandske hjemløse med argumentet om, at Danmark ikke skal være »Europas varmestue«¹⁾. Velfærdsministeren mente ikke, at de udenlandske hjemløse skulle hjælpes, og endte med at true offentligt støttede herberger med at tage bevillingerne fra dem, hvis de hjalp udenlandske hjemløse. Siden da er der ikke blevet færre, men flere udenlandske hjemløse. Men problemerne forsvinder ikke, blot fordi man som ansvarlig minister lukker øjnene og nægter at gøre noget ved dem. Forslagsstillerne foreslår derfor, at reglerne ændres, således at offentligt støttede herberger ikke bliver tvunget til at nægte udenlandske hjemløse at komme ind i varmen. Vi kan ikke være bekendt at lade folk dø af sult og kulde på gader og stræder.

I dag er både nationale og internationale eksperter enige om, at reglerne, der forhindrer offentligt støttede herberger i at lukke udenlandske hjemløse ind i varmen, er i strid med internationale konventioner. De juridiske eksperter er enige om, at Danmark bryder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, når herbergerne nægter udlændinge adgang. Jurist Christoffer Badse ved Institut for Menneskerettigheder fastslår, at »Staten skal beskytte retten til livet. Det gælder også i forhold til helt basal omsorg som husly. Hvis det er livsfarligt at sove udenfor, og staten undlader at gribe ind, kan staten drages til ansvar for at have overtrådt konventionen«. EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder er enig i den betragtning²⁾.

Problematikken med fattige borgere, der ender som hjemløse i de vestlige lande, skaber et generelt problem i form af social dumping. Projekt UDENFOR fik i 2008, i samarbejde med en gruppe studerende, undersøgt de udenlandske hjemløses vilkår i Danmark. Undersøgelsen viser, at polske og danske arbejdsgivere udnytter og snyder de østeuropæiske hjemløse, f.eks. ved ikke at udbetale løn for udført arbejde eller betale for lidt i løn³⁾. Forslagsstillerne ønsker derfor med forslaget om transitrum at hjælpe den enkelte, sætte en stopper for den ulovlige udnyttelse af fattige udenlandske hjemløse og forebygge og modvirke social dumping i Danmark.

Med baggrund i det stadigt stigende antal udenlandske hjemløse henvendte Mikkelt Warming (EL), socialborgermester i Københavns Kommune, sig i 2008 flere gange til velfærdsminister Karen Jespersen om etablering af transitrum. Velfærdsministeren ville ikke tage ansvar for det stadigt stigende problem, men henviste dengang socialborgmesteren til Udlændingetjanservice og Justitsministeriet⁴⁾.

Forslag om transitrum

Forslagsstillerne foreslår, at regeringen i samarbejde med Københavns Kommune og med baggrund i kommunens erfaringer etablerer transitrum til udenlandske hjemløse. Formålet er ikke at blive »Europas varmestue«, men at tage et medansvar for den hjemløshed, der findes i Danmark. Hvis regeringen fortsat

ønsker at udrydde hjemløsheden i Danmark, hvilket regeringen satte som mål i 2007, er et internationalt samarbejde en nødvendighed.

Forslagsstillerne foreslår følgende formål for transitrum:

- At udrede den hjemløses tilstand i forhold til helbred og ret til sociale ydelser i hjemlandet.
- At sikre nødvendige midlertidige ydelser, så som mad, overnatning, elementær sundhedsbehandling, tolkebistand og bistand til kontakt til hjemlandets myndigheder, relevante ngo'er og/eller familier.
- At planlægge og medvirke ved den hjemløses hjemrejse og modtagelse i hjemlandets sociale system.

Det nærmere indhold i tilbuddet er:

- Opsøgende arbejde og henvisning til transitrummet.
- Juridisk og socialfaglig rådgivning.
- Assistance til kontakt til hjemlandets myndigheder, hjemlandets ambassade i København, relevante ngo'er i hjemlandet og/eller familie i hjemlandet.

For at øge muligheden for at hjemsendelsen og integrationen bliver en succes, er det afgørende, at et transitrum samarbejder med og etablerer kontakt til hjemlandet. Det er vigtigt, at de offentlige myndigheder og ngo'er i Danmark samarbejder med og etablerer kontakt til myndighederne, ngo'erne og evt. familiemedlemmer i de respektive lande. På den måde vil man kunne skabe et bredere fundament for en succesfuld tilbagevenden til hjemlandet. En reel udredning af den udenlandske hjemløse og dennes behov kan kun blive en succes via et samarbejde på tværs af landegrænser. Det er vigtigt at bemærke, at transitrum er et tilbud, og derfor skal brugerne være indstillede på frivillig hjemrejse og på at samarbejde med myndigheder m.v. i hjemlandet.

Det har vist sig, at mange udenlandske hjemløse kommer fra lande som Rumænien, hvor fattigdommen er et kæmpe problem, og derfor kan vi ikke forvente, at der kan etableres tilbud i hjemlandet af samme karakter som det, der tilbydes i Danmark til danske hjemløse. Via et samarbejde med Danmark kan man imidlertid forestille sig, at hjælpen til de udenlandske hjemløse bliver mere succesfuld. På længere sigt kan sådan et samarbejde også føre til udvikling af best practice og udbredelse af idéen til andre europæiske lande, hvor de har lignende udfordringer.

Placering af transitrum kan evt. ske i forlængelse af allerede etablerede hjemløsetilbud som herberger, forsorgshjem m.v.

Finansiering

Finansieringen findes som en del af det løft af de kommunale økonomier, som oppositionspartierne har fremlagt i deres respektive økonomiske planer.

- 1) Illegale østeuropæere lever på gaden. Af Nadia Claudi og Mette Dahlgaard. Politiken, 22. december 2007.
- 2) Eksperter: Hjemløse må ikke holdes ude i kulden. Af Jakob Sheikh. Politiken, 5. december 2010.
- 3) Arbejdskraftens frie ubevægelighed – en undersøgelse af hjemløse østeuropæere i København. Af Line Selmer Garbøl & Karina Vendrup Andersen. Projekt UDENFOR, 2008.
- 4) Nye hjemløse fra øst hver uge. Ritzaus Bureau, 19. december 2008.

Skriftlig fremsættelse

Line Barfod (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af transitrum for udenlandske hjemløse m.v.

(Beslutningsforslag nr. B 106)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.